

SEGUIMENT DEL SAPE (València, 5 de maig de 2008)

Ángel Latorre Latorre. Departament de Psicologia Evolutiva i de l'Educació. Universitat de València.

TASQUES PREVISTES:

A).-1a Sessió Clínica de coordinació d'estratègies d'intervenció i anàlisi dels casos actualment en tractament. Es realitzarà en la Sala de Juntes de la Facultat de Psicologia dissabte que ve 24 de maig de 10 a 14 h. La sessió coordinada per l'equip de València comptarà amb l'assistència de tots els psicòlegs/ogues que han tingut o tenen un cas en tractament.

B).- Disseny, aplicació i obtenció de dades dels qüestionaris per a avaluar la qualitat del Servei SAPE.

Amb la finalitat d'obtenir informació sobre la qualitat del Servei hem confeccionat els quatre qüestionaris següents.

- 1.- Qüestionari per al tutor de l'aula on està escolaritzat el xiquet o adolescent que rep el tractament. (S'inclou un qüestionari omplit pel tutor d'un dels casos en l'adjunt 2)
- 2.- Qüestionari per al psicopedagog/a del Centre on està escolaritzat l'estudiant que rep el tractament.
- 3.- Qüestionari per a la família (Ho passem a través de via telefònica)
- 4.- Qüestionari per al psicòleg/oga que ha aplicat el tractament.

C).-Conferència informativa. La Diputació de València realitzarà el pròxim 5 de juny una Jornada dedicada als psicòlegs/es que treballen en els "gabinets municipals", la temàtica de la Jornada se centra en l'atenció als xiquets/es amb trastorns del desenvolupament i especialment sords. M'han invitat a participar i he pensat transmetre informació sobre el SAPE, em pareix interessant que este col·lectiu conega les prestacions del Servei i les condicions per a sol·licitar-ho.

SEGUIMENT DELS CASOS I SITUACIÓ ACTUAL:

Amb motiu de la Jornada que organitza la Diputació estic preparant un PowerPoint que incloga les dades estadístiques que puc difondre sobre els casos tractats, respectant sempre la privacitat dels mateixos, i al mateix temps he pensat que vos pot ser útil conèixer la situació del SAPE a València en el dia de la data, per este motiu vos ho envie.

En principi la informació inclosa en la web (www.uv.es/sapee/index.html) a la que també es pot accedir des de la web de la Facultat de Psicologia a través de l'apartat "enllaços d'interés" pareix haver sigut útil com a difusora del Servei ja que hem rebut crides de Centres sol·licitant informació puntual i inclús d'estudiants universitaris de diferents facultats interessant-se pel Servei i les seues prestacions.

Els casos continuen arribant, l'últim ha sigut el 058, però amb el garbellament que realitza la UAI són 37 els casos reals que estem aplicant tractament. Ens pareix que el garbellament que realitza la UAI és correcte.

Dels 37 casos, 36 són estudiants i u és una professora. La professora ha sol·licitat el Servei per tindre escolaritzat en la seua aula un alumne amb Síndrome d'Aspergir, ja se li ha assignat Psicòleg i està a punt d'iniciar-se el tractament. Només 1 dels casos ha sigut sol·licitat pel protocol d'urgència, per a tots els altres casos s'ha emprat el protocol ordinari.

Tots els casos són molt greus, com a indicadors podríem argumentar (segons pot observar-se en les gràfiques del 3r adjunt) que el 84% dels casos ja havia rebut tractament psicològic previ, i un 25% dels casos està rebent fàrmacs en el seu tractament.

Respecte als usuaris, el SAPE ha atés Estudiants (49 %) Famílies (49%). Donada la problemàtica dels casos en tots els dels estudiants s'ha tractat també als pares, i professors (2%).

En relació amb els motius de sol·licitud del Servei, la majoria dels casos (80%) estan relacionats amb problemes de convivència i comportament pertorbador, sent majoritàriament agressors els que han rebut tractament, només un dels casos, una adolescent de 15 anys ha rebut ajuda com a víctima. Altres motius de sol·licitud han sigut: absentisme crònic, conductes disruptives, TOC, Cleptomania, TDA-H, però sempre en menor proporció que els problemes de convivència.

Tenint en compte el sexe, són els xics amb un 97% els que majoritàriament han sigut atesos pel Servei enfront d'un 3% de xiques. Estes dades corroboren empíricament els resultats de diverses investigacions en què s'ha obtingut que el sexe masculí sol ser més propici a caure en conductes que podríem classificar com a comportament pertorbador.

Si tenim en compte les edats, els usuaris del servei es troben en tots els rangs d'edat, des dels 5 anys (un xiquet amb TDA-H) fins a 15 anys (vore la gràfica en l'adjunt 3r) Sent en Educació Secundària Obligatoria on s'han donat la major freqüència dels casos, 59.4%, enfront d'un 40.6% de casos en primària. Sent les edats de major freqüència els 13 anys en Secundària, amb un 18.3% i els 8 anys en Primària, 15.6%

En relació amb els Centres de procedència, són els públics amb un 75% els que predominen en l'aplicació dels tractaments en curs, enfront d'un 25% de casos procedents de centres concertats.

Respecte a la ubicació dels Centres, s'ha incrementat la demanda en centres procedents de la ciutat de València, respecte a les dades de l'última sessió de seguiment. En l'actualitat estan sent tractats casos procedents de la ciutat de València amb un percentatge del 25%, de centres procedents de localitats de la província, un 19% i continuen sent les localitats pròximes a la ciutat de València

les que tenen un percentatge més elevat, 58%. Este fet demostra la importància del context social en què el centre es troba ubicat respecte a l'existència de certs conflictes que en ell es poden ocasionar.

Dels casos en tractament 5 han finalitzat les 10 sessions de tractament previstes en el protocol. Els cinc psicòlegs han sol·licitat l'ampliació del tractament. Per a tindre més informació que ens permeta contrastar el punt de vista del psicòleg hem decidit realitzar els qüestionaris que hem descrit en l'apartat 2 d'este document. Considerem que és convenient tindre informació del tutor de l'aula on està el xiquet/adolescent que ha rebut el tractament, també del psicopedagog/a del Centre i de la família. L'anàlisi d'estos qüestionaris ens permet decidir si concedim l'ampliació o no. També hem considerat la variable temps, recomanant als psicòlegs que espaiaren a quinze dies les sessions de tractament (anteriorment eren setmanals); i prenent com a límit el final del curs escolar. Al juny hem concedit a dos dels casos l'ampliació a 5 sessions, a un altre cas 4 sessions i als dos casos restants 3 sessions. Totes les ampliacions dels tractaments finalitzaran amb el curs escolar.

Ara hem pensat enviar els qüestionaris al tutor de l'aula i al psicopedagog/a a l'iniciar el tractament perquè el psicòleg extern tinga més informació sobre el que s'espera aconseguir amb el tractament i puga coordinar-se millor amb els altres professionals que estan educant al xiquet o adolescent.

Amb les dades obtingudes dels qüestionaris pretenem esbrinar el grau de satisfacció de què han sol·licitat el servei i també estem elaborant una avaluació de la qualitat de la intervenció psicològica realitzada pels psicòlegs externs. Tot açò no estava previst en el protocol inicial, però considerem que és convenient per a optimitzar el funcionament del Servei Hem fet l'aplicació amb els 5 casos que han acabat i no hem tingut cap problema (En l'annex 2 incloem un dels qüestionaris que ens ha omplit un tutor). Els qüestionaris del tutor i del psicopedagog/a els enviem i rebem per *e-mail* i el de la família ho fem per telèfon.

Hi ha hagut 3 casos que ha sigut necessari interrompre sense arribar a realitzar les 10 sessions previstes. Un d'ells era un cas d'un xiquet "psicòtic" que ja estava rebent tractament psicològic extern per part de la USMI de la Fe. Considerem que podia ser contraproductiu duplicar el tractament amb un altre psicòleg extern i constatem amb la Inspecció la no existència de Centres Específics que pogueren atendre adequadament estos xiquets. Un altre dels casos, un adolescent de 14 anys amb comportament pertorbador, no va poder realitzar-se el tractament perquè l'adolescent es va negar a assistir a les sessions de teràpia. A la primera sessió van comparéixer els pares, els que van quedar amb la psicòloga que per a la pròxima sessió seria el seu fill qui acudiria, però no va ser així, després de diversos intents per a convèncer-lo per mitjà de telefonades al mòbil vam haver de desistir. Informem a la Inspecció perquè tractara el tema de l'absentisme ja que estava dins de l'edat escolar. Respecte al tercer cas que s'ha interromput, va ser per la nul·la col·laboració de la família. Tots els altres casos estan seguint el seu ritme i completaren les 10 sessions de tractament previstes. Tota la problemàtica dels casos l'abordarem en la pròxima "Sessió Clínica" que realitzarem dissabte que ve 24 de maig.

Els professors de la Facultat de Psicologia estan col·laborant amb el Servei, al realitzar les tasques de tutors universitaris dels psicòlegs externs, respectant la professionalitat dels terapeutes i a través del correu electrònic s'estableix el contacte per a assessorar-los en la presa de decisions o davant d'alguna problemàtica concreta. En alguns casos, els que s'ha interromput el tractament o els que han sol·licitat l'ampliació hem tingut entrevistes en la Facultat de Psicologia. Són 24 els professors que estan tutoritzant casos, pertanyents als sis departaments de la Facultat, amb esta distribució: Psicologia Evolutiva i de l'Educació 40%; Personalitat, Avaluació i Tractaments Psicològics, 25%; Psicologia Social 10%; Psicologia Bàsica 10%; Psicobiologia 2.5 %; Metodologia de les Ciències del Comportament 2.5%.

Finalment les dades sobre el grau de satisfacció dels tutors escolars, dels psicopedagogs i de les famílies és el següent:

- a) Respecte al grau de satisfacció els psicopedagogs es mostren satisfets (100%), els tutors prou satisfets (50%) i satisfets (50%) i les famílies Molt satisfetes (66.6%) i satisfetes (44.4 %). Dels tres col·lectius el millor resultat respecte al grau de satisfacció ho manifesten les famílies, seguit dels tutors i finalment dels psicopedagogs, encara que la valoració d'estos últims és bona.
- b) Respecte a l'índex de qualitat basat en si han observat canvis en la conducta del xiquet/a o adolescent i per això hi ha una milloria observable després del tractament; tant els psicopedagogs com els tutors coincidixen en la seua valoració, ambdós han observat millories (50%) i ambdós observen la conducta igual igual (50%), no hem d'oblidar que estem treballant amb una població molt difícil i les sessions de tractament realitzades són 10.
- c) En relació a si derivarien un nou cas al SAPE, els dos col·lectius coincidixen en una resposta afirmativa (100%).

Per a finalitzar voldria ressaltar que ja en els nous casos que estem iniciant els facilitem als psicòlegs externs els qüestionaris perquè es posen en contacte amb el tutor i amb el psicopedagog, ens pareix que eixe contacte inicial és molt positiu per a unir esforços en els tractaments.

La sessió de coordinació i seguiment realitzada el dissabte 24 de maig va ser un èxit quant a participació i en suggeriments. Molt interessant per als que han acabat els tractaments, que ens van contar les vicissituds dels seus casos i també per als que s'inicien que van tindre un aprenentatge per observació de "verdader luxe", al mateix temps ens va servir per a resoldre dubtes i conflictes. Com a conseqüència pensem realitzar una cada trimestre.

Ángel Latorre Latorre.

Professor responsable del SAPE a València.